

İSLÂM'DA İNSAN HAKLARI

وَلَقَدْ كَرَّمْنَا بَنِي آدَمَ وَحَمَلْنَاهُمْ فِي الْبَرِّ
وَالْبَحْرِ وَرَزَقْنَاهُمْ مِنَ الطَّيِّبَاتِ وَفَضَّلْنَاهُمْ
عَلَى كَثِيرٍ مِمَّنْ خَلَقْنَا تَفْضِيلًا

Değerli Mü'minler!

Yüce Rabbimiz: **“Biz hakikaten insanoğlunu şan ve şeref sahibi kıldık. Onları (çeşitli nakil vasıtaları ile) karada ve denizde taşıdık; kendilerine güzel güzel rızıklar verdik; yine onları, yarattıklarımızın birçoğundan cidden üstün kıldık.”** (İsrâ, 70) buyurarak varlıkların en şerefli kıldığı biz kullarına, vazgeçilmez ve dokunulmaz haklar vermiştir. Din, dil, ırk, cinsiyet ve sosyal statüsüne bakılmaksızın her insanın yaşama, din ve düşünce özgürlüğü, özel hayatın gizliliğine saygı, adil yargılanma ve mülkiyet gibi temel hakları vardır.

Genelde tüm ilahi dinlerin, özelde de İslâm'ın korumayı amaçladığı beş temel esas vardır ki, bunlar; dinin, canın, aklın, neslin ve malın korunmasıdır. Dinimizin getirdiği hükümler bu beş esasın, dolayısıyla insanların hak ve menfaatlerinin korunmasına yöneliktir.

Kıymetli Kardeşlerim!

Dinimiz insanın hayat hakkını kutsal sayıp, teminat altına alırken, diğer taraftan kişilerin şahsiyetlerini ve özel hayatlarını da korumayı amaçlamıştır. Dedikodu, gıybet, iftira, alay etmek, kötü lakap takmak gibi insan onurunu rencide edici her türlü söz ve davranışı yasaklamıştır. Yine insanların birbirlerine kötü zan beslemelerinin ve gizli hallerini araştırmalarının yasaklanması, evlere izinsiz girilemeyeceğinin belirtilmesi, özel hayata saygı gösterilmesini ortaya koymaktadır.

Günümüzde insan hakları adı altında açıklanan beyanname ve bildirilerin çok daha güzelini ve daha kapsamlısını Peygamber Efendimiz (s.a.v.) veda hutbesinde bir bir açıklamış ve bizzat hayatında yaşayarak örnek olmuştur. İnsan haklarının

en başta gelenlerinden biri de dini inanç ve ibadet hakkıdır. Kişilerin istedikleri dini seçme, seçtikleri dinin kurallarına göre yaşama, bu konuda eğitim alma insanın en temel haklarından biridir.

Kardeşlerim!

Bir toplumda insan haklarının hayat bulması ve gelişmesi; hukukun üstünlüğüne ve adaletin varlığına bağlıdır. Bu sebeple Kur'an-ı Kerim'de ve Peygamber Efendimizin sünnetinde adalet devamlı vurgu yapılmış, haksızlığın ve zulmün hem dünyevî cezayı hem de uhrevî azabı gerektireceği hatırlatılmıştır. Adaletin yakından ilgili olduğu diğer bir kavram da eşitliktir. İslâm nazarında insanlar hak ve değer bakımından eşittir. Kimsenin diğerine karşı ırk, renk, cinsiyet ve dil bakımından bir üstünlüğü yoktur. Kur'an'a göre yegâne üstünlük ölçütü takvadır. Peygamber Efendimiz veda hutbesinde evrensel anlamda eşitlik ilkesine vurgu yaparak; **“Ey insanlar! Dikkat edin, Rabbiniz birdir. Babanız da birdir. Hepiniz Adem'in çocuklarıdır. Adem ise topraktır. Arab'ın Arap olmayana, Arap olmayanın Arab'a, kızılın siyaha, siyahın da kıza takvadan başka bir üstünlüğü yoktur.”**

İnsanlığın huzuru, güvenliği, gelişmesi ve başarısı, temel insan hakları dediğimiz bu hakların canlı tutulması, hayatımızda bizzat yaşanması ve yaşatılmasıyla mümkündür. Bu haklardan hangisi zarar görürse, insanlık o ölçüde rahatsız ve huzursuz olur. Bütün Peygamberler bu hakları korumak ve bu esasların insanlığa hayat verecek değerler olduğunu vurgulamışlardır. Enfal Sûresi 24. ayette; **“Ey inananlar! Hayat verecek şeylere sizi çağırdığı zaman, Allah ve Resulüne uyun.”** buyurularak ilahi mesajların insanlar için hayat yüklü olduğu dile getirilmiştir.

Bizler de Kur'an'a ve Peygambere gönül vermiş kimseler olarak hiçbir ayırım gözetmeksizin insan haklarına saygı göstermenin dini bir görev olduğunun daima bilincinde olalım. İhlal edilen her hakkın Allah katında mutlaka hesaba çekileceğini unutmayalım.

Hazırlayan: Abdurrahim KURU

Vaiz - K. Kursu Öğreticisi

GÜMÜLCİNE S. MÜFTÜLÜĞÜ